

شماره
تاریخ
پوست
از محبت
طبیبندی

۱۳۹۸/۱۲/۲۵

بسمه تعالی

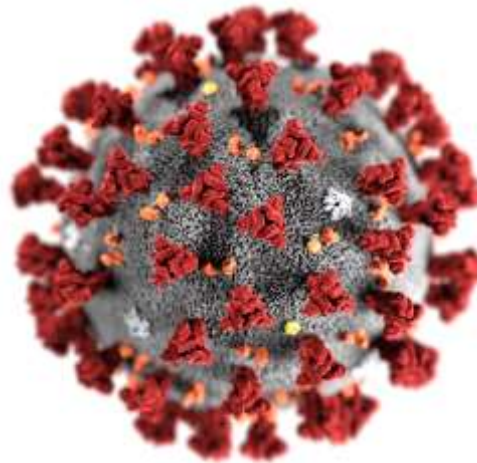
جمهوری اسلامی ایران

سال رونق تولید

دانشگاه علوم پزشکی تهران

**دستورالعمل گندزدایی و سایر نقایه
مخصوص انتقال بیماران و اجساد مبتلا به کووید ۱۹ (COVID-19)**

نویسندگان

دکتر قادر غنی زاده

دکتر حسین معصوم بیگی

اعضای هیات علمی گروه مهندسی بهداشت محیط

دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی بقیه الله (عج)

ویرایش اول اسفند ۱۳۹۸

مقدمه

ویروس کرونا (COVID-19) یک عامل بیماریزای تنفسی است که تماس با منبع آلودگی نقش بسیار مهمی در انتقال آن دارد. بر اساس گزارش سازمان جهانی بهداشت، انتشار این عامل بیماری در اسفند سال ۱۳۹۸ (۲۰۲۰ فوریه) در بیش از ۱۳۰ کشور جهان باعث رخداد پاندمی کووید ۱۹ (COVID-19) شد.

متداولترین مکانیسم‌های انتقال ویروس کرونا شامل انتقال مستقیم و غیر مستقیم است. انتقال مستقیم زمانی رخ می دهد که عامل بیماریزا بطور مستقیم از فرد آلوده بدون واسطه به فرد دیگر منتقل می گردد. انتقال غیر مستقیم شامل مسیر انتقال عامل آلودگی از طریق یک عامل آلوده واسطه نظیر اشیاء یا انسان است. شواهد زیادی در رهنمودهای سازمان جهانی بهداشت نشان می دهد که تجهیزات خدمات بهداشتی درمانی و دست آلوده کارکنان خدمات بهداشتی درمانی نقش بسیار زیادی در انتقال تماسی غیر مستقیم دارد.

بر اساس اطلاعات موجود ویروس کرونا از طریق فرد به فرد و از طریق تماس نزدیک قابل انتقال است. با توجه به این که در فرآیند درمان ممکن است برای انتقال بیماران در بین مراکز و یا انتقال اجساد از وسایط نقلیه مخصوص برای هر مورد استفاده شود و این وسایط نقلیه می توانند سبب انتقال آلودگی به کارکنان شوند، لازم است این وسایط نقلیه با روش صحیح گندزدایی شوند.

تعاریف:

بیمار: بیمار مبتلا به کووید ۱۹ که می تواند باعث انتقال عامل بیماری کووید ۱۹ به فرد دیگر شود.

اجساد: افرادی که در اثر ابتلا به بیماری کووید ۱۹ دچار مرگ شده است.

وسایط نقلیه

آمبولانس یا هر وسیله موتوری که برای انتقال بیماران و اجساد بیماران مبتلا به کووید ۱۹ استفاده می شود.

گندزدایی و گندزدا (Disinfectant & Disinfection)

گندزدا عبارت از عوامل فیزیکی یا شیمیایی به منظور کاهش و حذف بار آلودگی میکروبی . گندزدایی عبارت است از نابود کردن عوامل بیماری زا در محیط های بی جان از قبیل کف محیط، سطوح تخت، دستگیره درب، سرویسهای بهداشتی ، البسه، ظروف و غیره

ضد عفونی و ضد عفونی کننده (Antiseptic)

ضد عفونی عبارت از نابود کردن عوامل بیماریزا از بافت های زنده مانند پوست یا زخم. ضد عفونی کننده ها دسته ای از مواد شیمیایی هستند که با اثر بر باکتریها، ویروسها، قارچها، اسپور باکتریها و سایر ارگانیسیمها، از رشد و تکثیر میکروب ها جلوگیری کرده و یا موجب نابودی آنها می گردد. این طیف از مواد اغلب برای سطح پوست و بدن و در بافت های زنده استفاده می شوند.

تبصره: در مورد اشیاء و جامدات بیشتر کلمه گندزدا و در مورد انسان و جانداران کلمه ضد عفونی کاربرد دارد.

هدف: ارائه راه کارهای بهداشتی قابل اجرا و ضروری برای پیشگیری از انتشار کروناویروس و حفظ سلامت کارکنان مرتبط با وسایط نقلیه

دامنه کاربرد: کلیه مراکز حمل و نقل کننده بیماران و اجساد بیماران کووید ۱۹

مسئولیت اجرا: در مراکز بهداشتی درمانی حسن اجرای این دستورالعمل بر عهده مسئولین بهداشت و در سازمان اورژانس کشور و آرامستانها بر عهده مسئولین اعزام آمبولانس است.

الزامات اجرایی

- ۱- راننده مسئول نظارت بر عملیات گندزدایی بخشهای مختلف وسایط نقلیه است.
- ۲- عملیات گندزدایی وسایط نقلیه باید توسط افراد آموزش دیده مجهز به وسایل حفاظت فردی انجام شود و هنگام گندزدایی کسی داخل وسایط نقلیه نباشد.
- ۳- برنامه گندزدایی برای وسایط نقلیه طراحی و در اختیار راننده آمبولانس قرار گیرد.
- ۴- کارکنان وسایط نقلیه باید به وسایل حفاظت فردی مناسب از قبیل ماسک و دستکش سالم مجهز باشند و از تماس دستها با چشم و صورت و دهان و بینی خود داری نمایند.
- ۵- کارکنان وسایط نقلیه هنگام ماموریت از هرگونه خوردن و آشامیدن داخل وسایط نقلیه خود داری نمایند.
- ۶- این دستورالعمل بهداشتی همواره داخل وسایط نقلیه در دسترس راننده باشد و نسبت به مفاد آن توجیه شده باشد.
- ۷- سوخت گیری وسایط نقلیه توسط نیروی مستقر در پمپ بنزین انجام شود.
- ۸- برای تمیز نمودن و گندزدایی وسایط نقلیه مواد شوینده و لوازم نظیف و الکل ۶۳-۷۰ درصد کافی در اختیار راننده قرار گیرد و گندزدایی بعد از تمیز نمودن سطوح انجام شود تا مواد گندزدای مصرفی از کارائی لازم برخوردار باشند.
- ۹- در صورت مشاهده خون و آلودگی بر روی سطوح وسایط نقلیه باید ابتدا سطح مذکور شستشو شده و سپس گندزدایی شود.
- ۱۰- فرد مسئول نظافت وسایط نقلیه از لوازم حفاظت فردی مثل دستکش، ماسک و عینک سالم استفاده نماید.
- ۱۱- عملیات گندزدایی وسایط نقلیه در محوطه مناسب و مجهز به سیستم بهداشتی جمع آوری و دفع فاضلاب (ترجیحا در محل گندزدایی ظروف زباله بیمارستانی) انجام شود و در پایان محوطه محل شستشو و گندزدایی هم بطور کامل شستشو شود.

- ۱۲- حین ماموریت در کابین عقب آمبولانس مخصوص انتقال بیمار، فقط در صورت ضرورت کارکنان ارائه دهنده خدمات درمانی حضور داشته باشند و حضور سایر افراد ممنوع است.
- ۱۳- مقادیر مناسب از مواد ضد عفونی کننده دست‌ها در اختیار راننده وسایط نقلیه قرار گیرد و آموزش‌های لازم برای استفاده صحیح به آن‌ها داده شود.
- ۱۴- بعد از هر بار ماموریت انتقال بیمار یا جسد، بخش‌های با میزان تماس زیاد وسایط نقلیه با محلول گندزدای حاوی ۰/۱ درصد کلر (از قبیل وایتکس یا دامستوس) گندزدایی شود.
- ۱۵- دستگیره درب‌های وسایط نقلیه (درب کابین جلو و عقب) بعد از هر بار ماموریت انتقال بیمار یا جسد و قبل از استفاده برای ماموریت بعدی با محلول حاوی ۰/۱ درصد کلر گندزدایی شود.
- ۱۶- وسایط نقلیه و برانکاردهای داخل آن که جهت انتقال بیماران یا اجساد استفاده می‌شود باید خاص این نوع ماموریت‌ها بوده و در سایر ماموریت‌ها استفاده نشود.
- ۱۷- در دوره زمانی رخداد اپیدمی کرونا، برانکاردها با علامت مشخص در داخل وسایط نقلیه برای انتقال بیمار یا اجساد استفاده شود.
- ۱۸- برانکاردها و تخت انتقال جسد از بخش بیمارستان به سردخانه بیمارستان دارای علامت مشخص بوده و بعد از هر بار استفاده با محلول حاوی ۰/۱ درصد کلر گندزدایی شود.
- ۱۹- صندلی کابین جلو و کابین عقب وسایط نقلیه بعد از هر بار ماموریت با محلول حاوی کلر ۰/۱ درصد گندزدایی شود.
- ۲۰- تمام محوطه داخلی کابین عقب وسایط نقلیه (سقف، کف و دیواره‌ها) بعد از هر بار ماموریت با محلول حاوی کلر ۰/۱ درصد گندزدایی شود.
- ۲۱- وسایل و تجهیزات مراقبت‌های درمانی داخل کابین وسایط نقلیه (کپسول اکسیژن و ملزومات، سیستم تنفس مصنوعی و ...) بعد از هر بار ماموریت با محلول حاوی کلر ۰/۱ درصد گندزدایی شود.
- ۲۲- دستگیره درب کابین عقب و جلو و همچنین شیشه‌های وسایط نقلیه بعد از هر بار ماموریت با محلول الکل ۶۳-۷۰ درصد گندزدایی شود.
- ۲۳- بخش‌هایی از وسایط نقلیه در کابین جلو از قبیل رویه داخلی درب‌ها، سر دنده ماشین، اطراف فرمان، صفحه پشت آمپر و تمام بخش‌های جلو راننده با الکل ۶۳-۷۰ درصد یا محلول حاوی کلر ۰/۱ درصد با تناوب دوبار در روز گندزدایی شود.
- ۲۴- میکروفن مورد استفاده برای اعلام وضعیت وسایط نقلیه باید قبل از هر ماموریت با محلول حاوی کلر ۰/۱ درصد گندزدایی شود.

- ۲۵- در صورتیکه بیمار انتقالی نیازمند کمک کارکنان وسایط نقلیه باشد، لازم است ایشان به لباس مخصوص و وسایل حفاظت فردی از قبیل ماسک، دستکش و روپوش بلند یکپارچه مجهز باشند.
- ۲۶- در صورت بروز علائمی مثل تب، سرفه، سردرد، سرگیجه و .. در کارکنان وسایط نقلیه لازم است فرد مبتلا از ادامه فعالیت خود داری و جهت درمان به مراکز بهداشتی و درمانی مراجعه و تا درمان کامل از برگشت به کار خود داری نمایند.
- ۲۷- روپوش بلند و یکپارچه کارکنان بعد از استفاده برای شستشو و گندزدایی داخل کیسه پلاستیکی ریخته و در کابین عقب نگهداری تا به رختشویخانه تحویل داده شود (از انتقال به کابین جلو جدا خوداری شود)
- ۲۸- ماسک و دستکش یکبار مصرف مورد استفاده توسط پرسنل وسایط نقلیه برای یک ماموریت انتقال بیمار یا جسد استفاده شود.
- ۲۹- در صورت استفاده از دستکش قابل گندزدایی بعد از اتمام ماموریت آن را داخل کیسه جداگانه قرار داده و در کابین عقب نگهداری کنید تا در جای مناسب شستشو و گندزدایی شود.
- ۳۰- پسماندهای تولیدی در طول ماموریت وسایط نقلیه عفونی محسوب شده و لازم است داخل کیسه زباله قرمز جمع آوری و بعد از اتمام کار به محل بی خطر سازی پسماندهای عفونی بیمارستان تحویل شود.

والسلام علیکم